

Společná tisková zpráva TI, Rekonstrukce státu a Oživení

Poslanci projednali Blažkův nekvalitní návrh zákona o ochraně oznamovatelů, přes dílčí opravu zůstává nedostatečný

Praha, 1.3.2023 Poslanci Ústavně-právního výboru projednali zákon o ochraně oznamovatelů. Schválili rozšíření oblasti, na které se zákon bude vztahovat, odmítli však klíčovou změnu, na základě, které by zákon počítal i s nepodepsanými oznámeními. Protikorupční organizace Rekonstrukce státu, Oživení a Transparency International (TI) přitom dlouhodobě upozorňují, že kvůli povinnosti identifikace oznamovatele bude zákon v praxi mnohem méně účinný.

Výbor se zabýval dvěma pozměňovacími návrhy, které by zákon opravily. První návrh počítá s rozšířením ochrany zákona na oznámení všech přestupků, čímž by snížil nejistotu oznamovatelů, zda jejich konkrétní oznámení bude pod ochranou zákona. Návrh podpořili poslanci Pirátů, STAN, KDU-ČSL, TOP 09, SPD a části ANO. Naopak proti se postavila ODS.

Druhý pozměňovací návrh by odstranil problematickou povinnost, aby se oznamovatel identifikoval jménem a datem narození. Přestože dle statistických dat je většina oznámení anonymních a týkají se zpravidla závažnějších protiprávních jednání, poslanci Ústavně-právního výboru tuto změnu většinou hlasů odmítli. Pro návrh hlasovali pouze poslanci Pirátů, SPD a části ANO.

„Vládní koalice se stále nepostavila čelem k boji proti korupci. Přes částečný posun k lepšímu je nový zákon o ochraně oznamovatelů stále v rozporu s mezinárodními standardy, doporučením vládního poradního orgánu i dosavadní úrovní ochrany oznamovatelů na ministerstvech,“ říká Věnek Bonuš, právník Rekonstrukce státu.

Předchozí návrh zákona z dílny ministryně Benešové (ANO) přitom počítal s ochranou přestupků i nepodepsanými oznámeními. Poslanci ho však nestihli projednat a na konci volebního období spadl pod stůl. Namísto rychlého předložení téhož zákona Ministerstvo spravedlnosti připravilo s velkým zpožděním vykostěný návrh. Výsledkem je žaloba ze strany Evropské komise za zpoždění s implementací směrnice a nekvalitní zákon, který musí poslanci opravovat.

„Anonymní oznámení jsou běžným zdrojem informací, se kterým se dnes běžně pracuje i ve veřejné správě. Odpor podstatné části zákonodárců vůči anonymům je spíše ideologický a neodpovídá praktickým zkušenostem nejen protikorupčních organizací, ale i soukromého sektoru. Obavy ze zneužívání systému anonymy se v praxi nepotvrzují a prostý ‘zákaz’ anonymního oznámení některé jiné negativní jevy stejně nevyřeší,“ vysvětluje Jan Dupák, právník TI.

Nepodpora anonymních oznámení ze strany většiny poslaneckých klubů bylo v některých případech překvapením. Hnutí STAN se totiž opakovaně veřejně vyjadřovalo pro zrušení povinnosti identifikace oznamovatele. V klíčovém hlasování se však poslanci STAN zdrželi. Obdobným překvapením byl nejednotný klub ANO, jehož tři poslanci hlasovali proti posunu zákona směrem k jeho původní verzi předložené vládou Andreje Babiše v minulém volebním období.

„Neochota politiků postavit se za důležité principy ochrany oznamovatelů vede ke ztížení situace lidí, kvůli kterým se celý zákon tvoří. Čím složitější a riskantnější bude podání oznámení, tím se snižuje šance, že tak lidé učiní. Bez oznamovatelů nemůže zákon přinést ty benefity, které od něj všichni očekávají,“ uzavírá Šárka Zvěřina Trunkátová, předsedkyně Oživení a garantka Rekonstrukce státu.

Chránit oznamovatele se vyplatí

[TI](#), [Rekonstrukce státu](#) a [Oživení](#) dlouhodobě aktivně prosazují legislativní ochranu oznamovatelů. Těm také poskytují bezplatné právní poradenství.

[Oznamování protiprávních jednání](#) pomáhá v odhalování korupce a podvodů, k ochraně životního prostředí, bezpečnosti a zdraví. Bez informací od oznamovatelů se mnoho případů korupce a podvodů nevyřeší, a to kvůli chybějícím důkazům. Oznamovatelé tak patří mezi klíčové postavy v odhalování nekalostí a protiprávního jednání. Proto je nutná jejich zákonná ochrana.

Kontakt pro média

[Marcela Janíčková](#)

PR & Communication Manager

Oživení

M: +420 602 485 864

E: marcela.janickova@oziveni.cz

W: www.oziveni.cz

[David Klempíř](#)

tiskový mluvčí

Rekonstrukce státu

M: +420 778 439 797

E: david.klempir@frankbold.cz

W: www.rekonstrukcestatu.cz

[David Kotora](#)

vedoucí komunikace

Transparency International ČR

M: +420 605 785 622

E: kotora@transparency.cz

W: www.transparency.cz

Rekonstrukce státu

Rekonstrukce státu sdružuje experty a formuluje opatření pro dobrou správu státu. Řešení s velkou podporou napříč odbornou veřejností prosazuje do českých zákonů. Rekonstrukci státu tvoří právníci, lobbisté, experti na veřejnou správu a digitalizaci, ekonomové, ale také aktivní podporovatelé z řad veřejnosti. Iniciátorem vzniku Rekonstrukce státu byl v roce 2013 tým právníků Frank Bold. Pečlivě budované know-how a expertní zázemí už osmým rokem využívá k prosazování efektivnějšího a přívětivějšího fungování státu směrem k občanům. www.rekonstrukcestatu.cz

Oživení

Jsme tým právníků a analytiků, kteří usilují o transparentnější, vstřícnější a efektivnější samosprávu v naší zemi. Jsme občané, které stejně jako vás štvě korupce ve státních institucích i v soukromém sektoru. Proto radíme, informujeme a pomáháme. Oživení - nezisková nevládní organizace se věnuje kontinuálně tématům korupce, střetu zájmů, ochrany oznamovatelů vyšší transparentnosti na všech úrovních veřejné správy a veřejné politiky (vláda, parlament, kraje, města, obce, úřady). Projekt Ochrana oznamovatelů je realizován v rámci programu [Active Citizens Fund](#). www.oziveni.cz

Transparency International ČR

Jsme [nevládní protikorupční tým](#), který 25 let řeší velké mezinárodní i malé regionální kauzy. Prosazujeme efektivní systémová řešení. Chráníme veřejné rozpočty. Šetříme miliardy korun našim spoluobčanům. Prostřednictvím projektů vzděláváme o korupci občanskou společnost, státní a soukromou sféru. Poskytujeme zdarma právní poradenství široké veřejnosti. Díky naší globální síti poboček Transparency International sdílíme mezinárodní zkušenosti všude tam, kde je třeba. www.transparency.cz